

R A Z M I Š L J A N J A

ENA OD MNOGIH

Rada bi napisala nekaj svojih razmišljanj in eno od zgodb, ki jih povedo ženske o grozotah, ki so jih preživele, preden so se odločile za velik korak, odhod od doma. Kljub večletni praksi (sicer na drugih delovnih področjih) se srečujem z vedno novimi spoznanji. Včasih sem bila prepričana, da bi mi morali ljudje, ker pač prihajajo k meni, kar zaupati, saj sem vendar zato tukaj, da jih razumem in poskušam pomagati. Pri sedanjem delu v Varni hiši pa se srečujem z drugačnim pogledom na svoj poklic in na delo kolegic in kolegov, ki delajo v službah ukrepanja in zaščite. Skozi sobivanje s stanovalkami se razvija drugačno zaupanje, kot ga je bilo mogoče vzpostaviti v pisarni. Naše stanovalkе se včasih vračajo iz služb pomoči v še hujši stiski, kot so bile, preden so pričele iskati pomoč. Res je, da se jim problem, ki ga imajo, še bolj razjasni in jim postane jasno, da morajo nekaj napraviti, kar pa je ob vseh občutkih krivde in nemoči silno težko. Ravno zato se najraje vrnejo k prejšnjemu načinu življenja, kjer jim je vsaj znano, kaj morajo v določeni situaciji napraviti. Veliko spodbud, opore in opogumljanja je potrebno, da se odločijo spopasti s stvarmi in jih razrešiti. Ker je nasilje trajalo že več let, preden so se sploh odločile kaj napraviti, jim tega, da so se problema res lotile, nihče zares ne verjame. Pri delu sem se srečala z izkušnjo ženske, za katero se bojim, da ne bo zdržala in ji bo agresiven prijatelj napravil res kaj hudega. Pogosto se sprašujem, ali obstaja še kakšen način, ki bi ji pomagal.

Gospa Jasna je preživela v naši hiši dobre tri mesece. Domov je šla na lastno željo, saj ni zmogla opravljati službe, zaradi prevelike oddaljenosti hiše od kraja njene zaposlitve. K nam je prišla, ko je bila v bolniški.

Pomagala ji je prijateljica, ki živi v sosesčini. Pred prihodom je bila skrita v njeni kleti. Dogodki, ki jih je pripovedovala o svojem življenju ga. Jasna, se zdijo neverjetni. Veliko časa je preteklo, preden jih je našela in opisala vse. Živi sama v svoji hiši v manjšem kraju, ki si jo je postavila ob veliko odrekanih in skromnem življenju. Otroka sta že odrasla, odšla sta na svoje in k očetu, ko je pričel prihajati v hišo Jože. Ni stalno živel pri njih, saj je imel družino nekaj kilometrov stran. Ker je bila sama za delo na njivi, ji je pomoč s stroji prišla kar prav. Vedno pogosteje je prihajal, ni pa se preselil. Sploh ni opazila, kako je vedno bolj nadzoroval njeno življenje in ga urejal, kot je ustrezalo njemu. Postal je vse bolj ljubosumen, to je enačila z ljubeznijo in mu ni zamerila. Ko pa so vezi postajale trše in ni zmogla več živeti na ta način, je prekršila pravila. Takrat je postal nasilen, grob, posestniški. Klofute so postajale vedno močnejše in pogostejše, kmalu so bile premalo in so se jim pridružile še hujše oblike trpinčenja. Veliko noči je preživela v gozdu, kamor je pobegnila pred udarci in brcami. Pričele so se bolniške, vedno pogostejši, vedno neumniji izgovori in laži, kaj da se ji je zgodilo, in veliko sramu, da kdo ne izve, kaj se dogaja. Poleti, ko je bilo toplo, je še šlo, le zime so bile hude, saj se v gozdu ni dalo spati. Vse senike v okolici je poznala, budilko je imela pripravljeno kar v torbici, da ni zamudila v službo. Nihče ni vedel, da prihaja na delo po slabo prespani noči iz gozda. Nekoč ji je pričela zvoniti budilka v garderobi. Kako pojasniti sodelavkam, kaj počne zvoneča budilka v torbici zgodaj zjutraj. Nove laži, nove stiske, izmikanja, veliko strahu. Včasih je od sosede poklicala na pomoč policijo, pričakovane pomoči pa ni bilo. Odnehala je in v strahu živela naprej. Nekoč je bila

ves teden zaprta v domači kopalnici, popolnoma odvisna od prijatelja, saj je bila tako pretepena, da ni mogla hoditi in ni ničesar videla. Da je take ne bi kdo našel, jo je zaprl v kopalnico. Po enem tednu si je šla urejat stalež. Pred prihodom k nam jo je prijateljica našla v svoji kleti in ji pomagala oditi. V času bivanja pri nas je ovadila Jožeta in priložila ovadbi nekaj zdravniških potrdil o poškodbah. Trajna, vidna ji je za sedaj ostala le ena, na duši pa... Ko se je umaknila, ji je priskočila na pomoč hči, vendar je bilo to za mlado dekle preveč in je kmalu odnehala. Spet je imel Jože prednost. Odnášal je stvari z njenega doma, nekaj svojih, nekaj njenih, odpeljal ji je prašiče, ki si jih je kupila spomladi za regres... Z našimi spodbudami nove ovadbe, novi klici na policijo. Veliko spodbud, malo možnosti ukrepanja, dolgotrajni postopki. Ob vsem tem se nisem mogla znebiti občutka, da se policija izmika, da ob že tako majhnih možnostih ukrepanja še tega niso storili, kar bi lahko, da pooblastila ne bi bila presežena. Ga. Jasna se je neprenehoma spopadala še s policijo in jih pogosto klicala na pomoč. Verjetno preveč. Ker sama nima telefona, ji je klicanje omogočala prijateljica, h kateri se je največkrat skrila. Bližala se je zima, treba je bilo pospraviti, kar je zrastle na polju. V času bivanja pri nas je poskušala opraviti tudi nekaj tega. Nekaj strahu pred Jožetom se je znebila, postala je močnejša in odločena, da se ne bo pustila več. Opremila se je z raznimi pripomočki za varovanje. Toda Jože ni odnehal, kljub zatrjevanju policije, da so se pogovorili, da je obljubil, je bil pogosto tam in je kontroliral, ali se je vrnila. V hišo ni več mogel, ker je zamenjala ključavnico, vlomiti si ni upal. Če jo je dobil na dvorišču, mu je pobegnila v hišo in se zaklenila, poskušal si je odpreti, jo pregovoriti, in ker ni ničesar dosegel, je odšel. Vendar ni bilo vedno tako. Naslednjič se ji ni posrečilo pobegniti v hišo in ji je sledil. Skozi zadnja vrata je pobegnila k prijateljici in takoj poklicala na pomoč policijo. Ker je bil Jože v hiši, je sama počakala na prihod policije pri prijateljici. Prišli so hitro, Jože jih je opazil in se odpeljal. Policist, ki ji je prišel pomagati, jo je še dodatno prizadel, saj ji je rekel, da bi jih morala čakati doma,

če jih že kliče, ne pa da hodi naokrog. Ni hotel razumeti, da si ni upala biti doma, saj je bil tam Jože. Jasno ji je dal vedeti, da naj od njih ne pričakuje, da jo bodo varovali vsak dan, naj jo »tiste« iz varne hiše varujejo tudi doma, njih pa naj ne kliče več. Mislim, da jih tudi ne bo. Ve, da lahko kadarkoli pride k nam, toda mi smo daleč...

Čeprav je bila odločena, da bo vztrajala in se ne bo več pustila, se ji ni posrečilo. Jožetovi pritiski so postali vedno hujši in pogostejši. Najprej jo je prosil, potem pa je začel groziti. Želel je, da umakne ovadbo. Ker tega ni hotela, je ocenila, da bo bolje, če spet odide. K sreči je bila soba, v kateri je bivala pri nas, kmalu spet prazna in vrnila se je. Novi klici policije, nove ovadbe, nova partnerjeva in policijska ponižanja. Kdo ve kdaj, morda pa bo tega nekoč zanjo le konec.

O tem, da se bi preselila, si ne upa razmišljati. Preveč je vezana na domač kraj, odvisna od dela, ki ga opravlja že več kot dvajset let. Je ena od žrtev, ki se mora umakniti, če hoče preživeti, saj je pred nasilnejšem nihče ne varuje.

Dnevno se srečujemo z zgodbami podobne vsebine. Naše prostorske zmogljivosti so nenehno zasedene. Potrebe po tovrstni pomoči so večje od naših možnosti. Kljub naši majhnosti so kraji za ženske, ki bi se rade umaknile pred nasiljem, preveč oddaljeni. Glede na to, da je velikokrat edina učinkovita zaščita ženske in otrok umik iz nasilne situacije, je tovrstnih ustanov pri nas premalo. Žal smo zaenkrat še edini s tovrstno ponudbo pomoči in vse bolj nam je jasno, da se ženske, ki so zaposlene, ne bodo odločile za odhod na drug konec Slovenije, za nekatere pa je ravno v tej možnosti edina učinkovita rešitev.

Upam in želim, da se čimprej odprejo vrata še kakšne take ustanove, saj bo potem tudi naše delo lažje, ker bo mogoče zavarovati več varstva potrebnih.

Francka Premzel